

De beste toekomst voor alle jongeren!

OZAA doelgroep Ambelt/Wapenveld

24 april 2024

Inhoud

Inleiding.....	3
Deelname aan het landelijke Experiment Onderwijzorgarrangementen	3
Verkenning van de doelgroep	4
Conclusie	5
Doelen OZAA	5
Hoe vertalen we dit naar een concreet OZAA?	6
Opbouw en planning	7
Organisatie en sturing	9
Financiering	9
Arbeidstoeleiding binnen de bestaande afspraken.....	9
Kansen en bedreigingen	11
Bijlage 1 Aanvraag Landelijk Experiment Onderwijzorgarrangementen	12
Bijlage 2 Overzicht leerlingaantal.....	16
Bijlage 3 Bekostiging OZAA door Doorstroompunt en gemeenten IJssel Vecht.....	17

Inleiding

Met ingang van schooljaar 2022-2023 heeft Ambelt het onderwijs overgenomen voor leerlingen van het voormalige Sprengen College (verder: Ambelt/Wapenveld). In de aanloop hebben school en gemeenten in de leerplicht-Doorstroompunt-regio¹ geconcludeerd dat de leerlingen op die locatie andere dan gebruikelijke ondersteuning van onderwijs én sociaal domein nodig hebben om hun 'schoolloopbaan' goed af te leggen en op termijn economisch zelfstandig te zijn. Daarbij speelt ook een rol dat veiligheidsvragen vanuit de wijken en gezinnen mee de school in worden genomen waar het van invloed is op het pedagogisch en leerklimaat. Op 27 januari 2022 hebben gemeenten in de Doorstroompunt-regio daarom ingestemd met het ontwikkelen van een arrangement voor de doelgroep. In de tussentijd wordt bij wijze van overgang ambulant jongerenwerk ingezet op de locatie Ambelt/Wapenveld.

De missie van leerplicht en Doorstroompunt is het waarborgen van het recht op ontwikkeling van alle jongeren van 5 tot 23 jaar en in de toekomst mogelijk tot 27 jaar. Iedere jongere behaalt een startkwalificatie, zit op school, heeft een baan of volgt een traject van leren en werken, eventueel in combinatie met zorg. Zodat zij op termijn economisch zelfstandig worden en/of kunnen functioneren op het niveau dat past bij hun mogelijkheden.

Bron: Meerjarenbeleidsplan Doorstroompunt regio IJssel-Vecht, p.8)

Deelname aan het landelijke Experiment Onderwijszorgarrangementen

In de afgelopen tijd zijn gesprekken gevoerd en is informatie verzameld over de behoefte van de doelgroep (vraag), bouwstenen voor het arrangement (aanbod) en te stellen randvoorwaarden. Verder is een aanvraag gedaan voor deelname aan het landelijke Experiment Onderwijszorgarrangementen 2023-2026 (bijlage 1). Die aanvraag is gehonoreerd waardoor er meer vrijheden zijn voor het bieden van onderwijs in combinatie met ondersteuning vanuit andere domeinen. Gezien het belang van aansluiting op werk en arbeidsmarkt voor een positieve ontwikkeling van jongeren bij Ambelt/Wapenveld werken we aan ontwikkeling van een Onderwijs-Zorg-Arbeid-Arrangement (OZAA). In een werkbijeenkomst op 28 juni 2023 zijn alle elementen die zijn verzameld, besproken en gewogen. In deze notitie vertalen we dit naar een concreet voorstel, zodat met ingang van schooljaar 2024-2025 met de opbouw en uitvoering van het OZAA kan worden gestart.

Voor het OZAA hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Het gaat om een collectief of groepsarrangement voor leerlingen van Ambelt/Wapenveld;
- Alle leerlingen op locatie Ambelt/Wapenveld komen in aanmerking voor ondersteuning vanuit het arrangement. Het ondersteuningsteam ziet toe op de feitelijke inzet en stemt zo nodig af met de lokale toegang jeugd van de gemeente van herkomst;
- Samenwerkingsverband passend onderwijs 2305 Voortgezet Onderwijs voorziet in extra ondersteuning (op school of bij plek voor 'buitenschools leren') per leerling;
- Gemeenten voorzien in ondersteuning vanuit het sociaal domein;

¹ Gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle

- Gemeenten betalen een nader vast te stellen bedrag als bijdrage in de kosten van instandhouding van het arrangement voor de duur van de landelijke Regeling Experiment Onderwijszorgarrangementen (2023-2026);
- Het arrangement voorziet in afdoende ondersteuning op school, inclusief de aansluiting op werk(ervaring)plekken, zodat geen andere aanvullende, individuele ondersteuning vanuit sociaal domein/Jeugdwet op school of op de werkplek nodig is.

Verkenning van de doelgroep

De gevoerde gesprekken² en de verzamelde informatie leveren als belangrijke conclusies over de doelgroep op:

- Doelgroep paste eerder niet in bestaande hokjes, probeer niet ze daarin terug te stoppen. Voor de meeste jongeren uit de doelgroep werkt een combinatie leren op school en 'buitenschools leren' in de praktijk het beste.
- Gezien aard en ernst van de problematiek is de maatschappelijke opbrengst van investeren in de doelgroep groot, op korte en op lange termijn.
- Problematiek kent ook een belangrijk veiligheidsperspectief. Criminaliteit heeft een grote trekkracht op de doelgroep.
- Zoek de oplossing in een route naar betaald werk. Jongeren uit doelgroep hebben vaak een sterke focus op geld verdienen en status. Focus daarom op wat wél gaat werken om een arbeidsmarktperspectief en daarmee een zelfstandig leven te realiseren voor betrokken jongeren. Het is belangrijk om te belonen, ook als het een stage is.
- Iedere jongere wil ontwikkelen, zoek daarbij aansluiting. Dus: eerst aansluiten, pas dan op zoek naar aanbod (maatwerk met werkgevers). Onderwijs- en ontwikkeldoelen moeten daarbij leidend zijn; niet hulpverlening. Betrek daarbij altijd het netwerk rondom jongere zelf.
- Praten helpt niet, deze jongeren moeten dóen om op een positieve manier 'tot ontlasting' te komen. Pas daarna ontstaat ruimte om te praten. Daarmee staat participatie (werk, dagbesteding, ruimte voor beweging) voorop, zorg is ondersteunend aan jongeren zelf en/of school en/of werkgever.
- Zoek jongeren op, ga niet op ze wachten. 'Ik kom naar je toe' moet een dragend principe in de aanpak zijn. Dit vraagt wel veel van degenen die dit uitvoeren in termen van beschikbaarheid. Organiseer dit daarom als 'team' (integraal), wat al kan beginnen als 06/WhatsApp groep.
- Veel jongeren uit de doelgroep krijgen jeugdhulp omdat dit tot 18 jaar verplicht kan worden. Zodra ze 18 worden en die verplichting vervalt, kiezen ze niet langer voor behandeling. Daarom is het veel effectiever om ook al vóór het 18e levensjaar in te zetten op het beïnvloeden van hun omgeving.
- Behandelingen zijn – mede hierom – vaak niet duurzaam, er is veel terugval in problematiek. Behandeling of therapie wordt soms gestopt met als argument gedrag en/of gebrek aan motivatie, terwijl een nieuwe behandel 'omgeving' juist de trigger is van de problematiek.
- Afstand tot een al te verleidelijke omgeving kan voor een jongeren helpend zijn om daarvan los te komen en te blijven. Overigens kan ook een onderwijs- en/of hulpverleningssetting ver van de bewoonde wereld zelf ook zo'n 'verleidelijke omgeving' worden.
- Blijf hoge verwachtingen stellen aan betrokken jongeren, vooral richting werk, en ondersteun die. Niet verwachtingen omlaag brengen, maar juist omhoog. Er bovenop zitten, blijven waarderen, kwaliteiten blijven aanspreken. Ouders zijn belangrijk om daarbij te helpen.

² Er zijn gesprekken gevoerd met Bert Klaassen (onderwijs-zorg-consulent en zorgarrangeur bij De Onderwijsconsulenten), Bert Wienen (adviseur schoolbesturen Primair en Voortgezet onderwijs Zwolle en onderzoeker), Marjolein Hutten (orthopedagoog Ambelt/Wapenveld). Daarnaast is een aantal werksessies georganiseerd met partners betrokken bij (leerlingen van) Ambelt/Wapenveld.

- Belangrijk voor de doelgroep is om ergens bij te horen, gewaardeerd te worden, ertoe doen. Dat krijgen ze vaak niet in 'normale' en wel in criminele milieus. Tegenwicht tegen alle afwijzing die ze ervaren, is nodig. Helpend: nabijheid en stabiliteit blijven bieden en een perspectiefrijke plek. Bij veiligheid en waardering gaat de knop om!
- Jongerenwerker worden nu veel ingezet om te stabiliseren. Nodig voor waarborgen veiligheid, escalaties voorkomen. Kans: inzet jongerenwerker uitbreiden naar verbinden met perspectief en vormen van 'buitenschools leren'.
- Focus in ontwikkeling moet liggen op leren, werken, redzaamheid en burgerschap vanuit een waarderende inzet.

Samenloop met inzet jeugdhulp

- *Op basis van een beknopte analyse is dit een globaal beeld van het gebruik van jeugdhulp door de doelgroep bij Ambelt/Wapenveld³:*
 - *20% leerlingen met een grote inzet vanuit jeugdhulp, 20% met een kleine inzet en 60% zonder inzet vanuit jeugdhulp;*
 - *30% krijgt een vorm van verplichte jeugdhulp op grond van een ondertoezichtstelling (OTS) en/of reclasseringsmaatregel;*
 - *20% is al 18 jaar, nog eens 20% wordt op korte termijn 18 jaar waardoor – afgezien van reclasseringsmaatregelen – er geen sprake meer is van inzet van jeugdhulp;*
 - *De kosten van individuele jeugdhulp voor leerlingen bij Ambelt/Wapenveld bedragen ca. € 400.000. De verschillen tussen leerlingen zijn groot.*
 - *Voor een deel van leerlingen mét jeugdhulp komt die hulp op grond van het woonplaatsbeginsel ten laste van een andere gemeente dan de huidige woongemeente.*
- Algemene conclusie: niet alle leerlingen ontvangen (veel) jeugdhulp. Tegelijk is voor de totale populatie het beroep op jeugdhulp wel groot.*

Conclusie

De algemene conclusie is dat jongeren duurzaam perspectief nodig hebben op het gebied van onderwijs, ontwikkeling en werk. Dit vraagt om een veilig pedagogisch- en leerklimaat, aandacht en (kunnen) opdoen van positieve ervaringen. Daarvoor is gezamenlijke inzet van onderwijs, sociaal domein/ondersteuning, veiligheidsdomein én arbeidstoeleiding nodig. Kortom: een onderwijs-zorg-arbeid-arrangement (OZAA). Met dit arrangement werken we aan de volgende ontwikkelingsdoelen⁴:

- 3 Goede gezondheid en welzijn
- 4 Kwaliteitsonderwijs
- 8 Waardig werk en economische groei
- 10 Ongelijkheid verminderen

Doelen OZAA

Voor het OZAA stellen we de volgende doelen te behalen binnen het Landelijk Experiment Onderwijszorgarrangementen 2023-2026:

³ Op basis van leerlingen woonachtig in Zwolle (10 van de 40, peildatum 1 april 2023). De % zijn daarom een indicatie. Voor harde cijfers zal ook voor niet Zwolse leerlingen het jeugdhulpgebruik apart in kaart gebracht moeten worden.

⁴ Sustainable Development Goals (SDG). Zie: <https://www.sdg Nederland.nl/de-17-sdgs/>

1. 100% van de jongeren stroomt uit met een duurzaam perspectief op maatschappelijke participatie in de vorm van arbeid, beroepsonderwijs of dagbesteding (of een combinatie daarvan);
2. 100% van de jongeren dat onderwijs verlaat heeft een diploma, (deel)certificaat of een praktijkverklaring;
3. 100% van de jongeren beschikt bij uitstroom over een netwerk met minimaal 3 personen die belangrijk voor hem of haar zijn en waarop zij kunnen terugvallen;
4. De lessen die zijn geleerd over de benodigde samenwerking tussen onderwijs en sociaal domein zijn in kaart gebracht, idem voor gevonden oplossingen ('wat werkt, wat werkt niet') en nog op te lossen knelpunten in beleid, regelgeving en organisatie in onderwijs en/of sociaal domein.⁵

Hoe vertalen we dit naar een concreet OZAA?

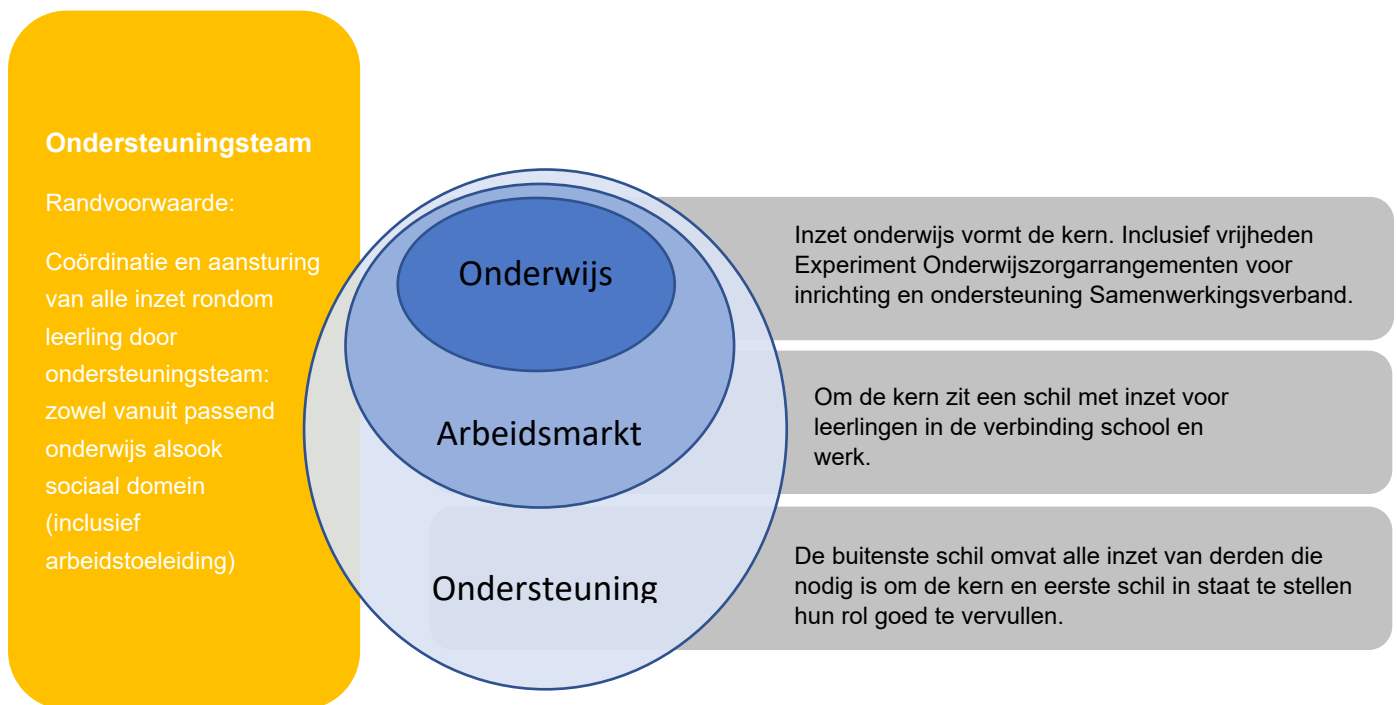
Op basis van de gevoerde gesprekken met betrokken partners is de volgende lijn voor het OZAA naar voren gekomen:

- We voegen waarde toe in het leven van de jongere door betrokken te zijn en bij de jongere aan te sluiten. School biedt de kans om een goede werkrelatie op te bouwen om hen duurzaam te ondersteunen ook als dit soms heel ingewikkeld is of wordt;
- We zorgen ervoor dat geen enkele jongere het onderwijs verlaat door zonder diploma, certificaat of praktijkverklaring. Daarbij benutten we ten volle alle mogelijkheden van hybride leeromgevingen, praktijkleren, doorlopende leerroutes vmbo-mbo, maatwerktrajecten, etcetera zodat elke leerling een passend aanbod krijgt en gelijke kansen heeft;
- We vieren elke stap in de groei en ontwikkeling van de jongere(n);
- We hebben een open visie op de mogelijkheden en het aansluiten van het bedrijfsleven binnen het onderwijs, zodat jongeren vrije ontwikkel- en beroepskeuze hebben;
- We ontwikkelen een sluitende aanpak van onderwijs en participatie. Dit is de ruggengraat van het OZAA. Onderwijs en participatie trekken niet volgtijdelijk op, maar gaan vanaf start van een leerling samen aan de slag. Het succes van de aanpak hangt hier in hoge mate vanaf:
 - We starten in het eerste schooljaar met het realiseren van een vloeiende overgang naar een economisch zelfstandig bestaan in de vorm van regulier werk, regulier met ondersteuning, beschut werk of arbeidsmatige dagbesteding of Wet langdurige zorg (Wlz). Dit doen we door met leerlingen te kijken wat passend is en een optimale inzet van – door verschillende werkplekken (intern of extern) te proberen – en welke begeleiding daarbij nodig is;
 - We zetten in op een laagdrempelige manier ontdekken van en werken aan talenten en doelen. Positieve ervaringen opdoen is wat de leerlingen nodig hebben. Dit organiseren we zo dichtbij mogelijk, dus of in de wijk of op school. Een koppeling met de Jongerenroute is een goede eerste stap in de aanpak;
 - We benutten ten volle instrumenten die al beschikbaar zijn, zoals maatwerktrajecten Regionaal Werkbedrijf en inzet WSP/Tiem (jobcoaching, loonkostensubsidie, opstapbanen, SROI), sociale coöperatie, Regionale Praktijkacademie Steenwijk en Gift City en/of nieuwe initiatieven als SamenOmHoog en Maatje op Maat;
 - We plaatsen jongeren bij passende werkgevers (b.v. via stage of opstapbanen, LKS) EN waarderen (beloning en vergoeding) inzet en verrichte arbeid om jongeren vast te houden, te motiveren en perspectief te bieden op het realiseren van een zelfstandig leven.
- We coördineren en sturen alle inzet vanuit passend onderwijs en sociaal domein (inclusief arbeidstoeleiding) rondom de leerlingen aan vanuit ondersteuningsteam (OT) op school;

⁵ Zie voor de onderzoeksvragen het Projectplan Experiment OZA(A) van 14 december 2022.

- We betrekken in de aanpak de context van een jongere. Hoe stabiel de thuissituatie hoe beter de jongere zich optimaal kan ontwikkelen;
- We realiseren een duurzame intensieve begeleiding van de jongere op alle leefgebieden: één aanspreekpunt waar de jongere op terug kan vallen, waar die een klik mee heeft, die betrokken is en interesse heeft in wie hij/zij is en niet wat hij/zij doet. Een soort Life-coach/doorleer- doorwerkcoach of gewoon een (vrijwillig) maatje;
- Alle inzet vanuit onderwijs, sociaal domein (b.v. verslavingszorg, jongerenwerk) en veiligheid is ondersteunend aan dit doel (participatie) en deze samenwerking.

In model:

Opbouw en planning

We organiseren het onderwijs-zorg-arbeid-arrangement (OZAA) als netwerksamenwerking. We bouwen het OZAA in 3 fases op:

Fase 1 (september 2023 – juli 2024)

- Start onderwijs op basis van profiel Arbeidsmarkt gericht (AMG). SWV2305 biedt binnen het arrangement ruimte voor extra ondersteuning voor alle leerlingen volgens categorie 2 (midden). Per leerling wordt bij instroom een plan per leerling opgesteld voor combi onderwijs en werk (OPP).
- Continueren inzet ambulant jongerenwerk op locatie, gericht op versterken relatie met jongeren op school en op bouwen aan rust, verbinding en anders kijken naar en door jongeren.

Fase 2 (juli – december 2024)

- Start opbouw netwerk en gebruik van specifieke 'ontwikkelplekken' in stad en regio richting arbeidsmarkt voor jongeren die – onder meer door zuigkracht criminaliteit – de aansluiting met het normale maatschappelijk leven (dreigen te) verliezen.
- Opbouw netwerk met maatje voor elke leerling met ondersteuning van Maatje op Maat/Mentoring at Work: *één gezicht voor elke jongere* (en betrokken mentor en/of begeleider op het werk). Zo werken we met en rond de leerlingen ook aan opbouw van een gezond sociaal netwerk.
- Start ondersteuningsteam (OT) op locatie Ambelt/Wapenveld, in de kern bestaande uit jeugd- en gezinswerker Sociaal Wijkteam (SWT) Zwolle, zorgcoördinator en orthopedagoog school. Vanwege de sterke link met de arbeidsmarkt voegen we daar een vaste medewerker Doorstroompunt Regio IJssel-Vecht aan toe. Het OT borgt de betrokkenheid van jongeren zelf en hun thuissituatie. Via de jeugd- en gezinswerker kan een beroep worden gedaan op een gedragsdeskundige of GZ psycholoog bij SWT Zwolle. Waar nodig haalt het OT op casus- of groepsniveau specialistische ondersteuning erbij. We borgen beschikbaarheid voor of zelfs in het OT van ervaringsdeskundigheid in/voor het OT met betrekking tot de zuigkracht die voor de doelgroep uitgaat van criminaliteit en van deskundigheid op het gebied van schakelen met arbeidsmarkt, bedrijven en instellingen. Het OT schakelt daarbij met het project Veiligheid in en om school (VIOS).
- Het ondersteuningsteam haalt op casusniveau specialistische ondersteuning erbij. In deze fase kijken we of en zo ja welke (aanvullende) afspraken op het collectieve niveau van het OZAA moeten worden gemaakt met partners op het gebied van verslavingspreventie, zorg en veiligheid die hierin een grote(re) rol spelen.
- Organiseren van consultatie en advies voor medewerkers school, vrijwillige maatjes en andere partners in de schil rondom school op gebied verslavingspreventie en veiligheid (justitie, zorg in gedwongen kader, veilig schoolklimaat): *één gezicht voor alle betrokkenen in en rond school* (rol ondersteuningsteam).
- We maken bij de overstap van onderwijs naar arbeidsmarkt of vervolgonderwijs gebruik van het regionaal overstapdocument Paspoort voor succes Arbeid. Bij de begeleiding van het Doorstroompunt wordt het Paspoort voor je toekomst ingezet.
- We pakken openstaande vragen op, waaronder in elk geval:
 - Hoe borgen we de regierol die in de schoolperiode bij het OT ligt na het verlaten van de school en/of het bereiken van de leeftijd van 18 jaar?
 - Wat hebben we (nog) beter te regelen qua AVG in relatie tot sturen op een gezonde en veilige ontwikkeling van leerlingen (en betrokken vrijwilligers en professionals)?
 - Hoe gaan we goed om met continue trekkracht criminele circuit?
 - Hoe is de opbouw van nieuwe onderdelen van het OZAA van invloed op de behoefte aan inzet van ambulant jongerenwerk?
- Verder ontwikkelen van een netwerk met partners en plekken in de arbeidsmarkt die oog en waardering hebben voor de skills van leerlingen en bereid zijn om – bij voorkeur van ervaring of affiniteit met de doelgroep – met hen samen te werken aan ontwikkeling, zelfbewustzijn en vertrouwen van jongeren in zichzelf en in anderen.
- Organiseren afstemming met justitieketen en gedwongen jeugdhulp (o.a. reclassering).

Fase 3 (2025 – 2026)

- OZAA – met alle daartoe behorende onderdelen – is volledig en beschikbaar voor leerlingen bij Ambelt/Wapenveld. We gebruiken de looptijd van het Experiment om te leren van wat we doen, zo nodig de inzet van school en partners tussentijds bij te stellen en steeds meer toe te werken naar een nieuwe manier van samenwerken tussen onderwijs, sociaal domein en veiligheid rondom de doelgroep.

- Op basis van de evaluatie wordt in Q2 2026 gerapporteerd aan het ministerie van OCW over de lessen die we hebben opgedaan in het kader van het landelijke Experiment onderwijszorgarrangementen. Ook vormt de evaluatie de basis voor lokale en regionale besluitvorming over een vervolg op het arrangement na afloop van het Experiment.

Organisatie en sturing

Voor de duur van het Experiment (2023-2026) wordt een programmaorganisatie ingericht. Het programma is erop gericht om tot een nieuwe manier van samenwerken tussen onderwijs en sociaal domein te komen en de gestelde doelen van het OZAA te behalen. De programmaorganisatie stuurt op het realiseren van de beweging en de doelen. Concreet: school en gemeenten stellen de doelen en sturen daarop. De invloed op het realiseren van de inspanningen om die doelen te behalen (capaciteit, middelen) ligt grotendeels bij school en gemeente. De programmamanager is gedelegeerd opdrachtgever voor aansturing van alle inspanningen in het programma en stuurt op basis van regie ('Commitment'). De programmaorganisatie voert zelf inspanningen uit en oefent invloed uit op de inspanningen van de school en van externe partners die betrokken zijn bij onderdelen van het OZAA.

Rollen in het programma:

- Om de focus op de doelen te borgen, zijn er *bestuurlijk opdrachtgevers* voor het OZAA namens schoolbestuur en gemeente(n). In de dagelijkse uitvoering treden vertegenwoordigers van school en gemeente(n) op als *ambtelijk opdrachtgevers*. Zij vormen samen met de programmamanager de kern van de programmaorganisatie.
- Om de veranderkracht van het programma in en via de school te borgen, wordt een *programmamanager* voor het OZAA aangesteld. Zij of hij stuurt in samenspraak met het ondersteuningsteam op het realiseren van de inspanningen in het programma.
- *Programmaondersteuning* wordt georganiseerd vanuit de staande organisaties van school en gemeente(n) ten behoeve van realisatie en handhaving van afspraken met partners, monitoring van resultaten en de mate waarin de doelen worden bereikt.

Financiering

De financiering komt vanuit verschillende onderdelen binnen het onderwijs en binnen het (inter)gemeentelijk sociaal domein, te weten:

- SWV Hanzeland (2305 VO) ondersteunt het OZAA door toekennen van toelaatbaarheidsverklaringen Speciaal Onderwijs (TLV) categorie 2 (midden) voor leerlingen op locatie Ambelt/Wapenveld. Voor leerlingen van buiten SWV Hanzeland zijn verzoeken gericht aan de desbetreffende samenwerkingsverbanden passend onderwijs.
- Gemeente Zwolle ondersteunt door inzet jeugd- en gezinswerker Sociaal Wijkteam in een ondersteuningsteam (OT). Start is gepland in mei 2024.
- De Ambelt zorgt voor inzet zorgcoördinator en orthopedagoog in het ondersteuningsteam.
- Het regionale Doorstroompunt en de 11 gemeenten in de regio dragen bij in de kosten van inzet vanuit het sociaal domein als onderdeel van dit arrangement (bijlage 3). Besluitvorming hierover vindt plaats in de Doorstroompunt/VSV regio IJssel-Vecht.

Arbeidstoeileiding binnen de bestaande afspraken

Met de invoering van de Participatiewet hebben gemeenten de taak gekregen om jongeren met beperkingen die voorheen aangewezen waren op de Wajong of de Wsw te ondersteunen naar werk. Het belang van mensen staat daarbij voorop. De doelstelling van de Participatiewet is om mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden, bij voorkeur naar regulier werk. De integrale maatwerk ondersteuning vanuit het sociaal domein in de OZAA valt binnen de uitvoering van de Participatiewet. De beschikbare instrumenten, waaronder loonkostensubsidie, beschut werk en een uniforme no-

riskpolis kunnen de ingezet worden om passende ondersteuning te bieden en worden bekostigd uit bestaande middelen binnen de reeds bestaande afspraken. Wel onderzoeken we de mogelijkheden om intensiever samen te werken met het bestaande netwerk van Impact ondernemers voor ontwikkeling van de doelgroep in een combinatie werk/leren.

Begroting OZAA (externe partners)	jan - jul 2024	jul - dec 2024	jan - dec 2025	jan - dec 2026
	25 school- weken	15 school- weken	40 school- weken	40 school- weken
Inzet ambulant jongerenwerk Travers Welzijn (maximaal 32 uur per week)	48.750	29.250	78.000	78.000
Inzet preventiewerker Tactus Verslavingszorg (8 uur per week)	pm	9.660	25.759	25.759
Netwerk Maatje op maat / Mentoring@Work (4 uur)	pm	3.000	8.000	8.000
Netwerk Impact ondernemers	Pm	18.750	50.000	50.000
Inzet jeugd- en gezinswerker (8 uur * 52 wk)	pm	9.360	24.960	24.960
Inzet medewerker Doorstroompunt (4 uur * 52 wk)	pm	4.680	12.480	12.480
Totaal	48.750	74.700	199.199	199.199

De kosten voor inzet onderwijs worden gedragen door Ambelt en SWV2305. Vanuit passend onderwijs draagt het Samenwerkingsverband voor alle leerlingen bij aan extra ondersteuning (Toelaatbaarheidsverklaring midden). De kosten voor inzet vanuit sociaal domein gemeenten worden voor de duur van het landelijk Experiment (2023-2026) gedragen door Doorstroompunt Regio IJssel-Vecht en de 11 gemeenten in deze regio. Gemeenten dragen bij op basis van een combinatie van een instapbijdrage bij met minimaal één leerling op de school en een opslag per extra deelnemende leerling uit betreffende gemeente. Gemeenten dragen dus – bovenop de regionale bijdrage van Doorstroompunt – alleen bij als ze minimaal één leerling op de school hebben en betalen verder naar rato van het aantal leerlingen uit hun gemeente. Bij de start gaan we uit van de verdeling van leerlingen in schooljaar 2023-2024 (bijlage 3). Er vindt jaarlijks verrekening achteraf plaats, zodat rekening gehouden wordt met instroom en uitstroom van leerlingen uit verschillende gemeenten.

Kansen en bedreigingen

1. Samenhang met andere initiatieven rondom (groepen) jongeren in een kwetsbare positie

De doelgroep van Ambelt/Wapenveld is vanuit het verleden een harde kern van de totale doelgroep jongeren in een kwetsbare positie. Tegelijk is dezelfde doelgroep is deels ook te vinden bij andere scholen in Zwolle en regio. De lessen die we opdoen met het OZAA bij Ambelt/Wapenveld zijn daarom ook van belang voor andere groepen en andere scholen in Zwolle en regio. We nemen deze ontwikkeling daarom ook op in de verkenning die Deltion College en gemeente Zwolle uitvoeren naar de behoefte aan een of meer hybride plekken in stad en regio op het raakvlak van onderwijs, arbeidsmarkt en sociaal domein. Mogelijk kan het 'optillen' van het OZAA Ambelt/Wapenveld naar een regionale voorziening een kans zijn om te voorzien in plekken met gecombineerde inzet onderwijs en sociaal domein rondom deze doelgroep. Ook zetten we erop in om actief kennis te delen met scholen en gemeenten in het Doorstroompunt regio IJssel-Vecht.

Omgekeerd bieden ontwikkelingen in het kader van het project jonge aanwas in de gemeente Zwolle kansen om de aansluiting met het justitieel en veiligheidsdomein te verbeteren en daarmee bij te dragen aan het vergroten van de veiligheid in en om school.

2. Verruiming bekostiging voortijdig schoolverlaten

De minister van onderwijs, cultuur en wetenschappen heeft op 26 oktober 2023 een actieplan voorkomen voortijdig schoolverlaten en begeleiden naar een kansrijke toekomst gelanceerd. Dit plan bouwt voort op de bestaande aanpak van voortijdig schoolverlaten en sluit aan bij de landelijke Werkagenda Mbo. De kern is dat er aandacht is voor jongeren. De grote verscheidenheid tussen jongeren en in de oorzaken van hun uitval zorgt dat een pakket aan acties nodig is om uitval te voorkomen. De inzet richt zich op de volgende hoofdlijnen:

- vroegtijdig signaleren en voorkomen van problemen die kunnen leiden tot uitval;
- extra begeleiding voor jongeren met een hoge kans op uitval;
- betere oriëntatie en soepeler doorstroom;
- aantrekkelijker onderwijs voor jongeren die willen werken;
- betere begeleiding naar werk voor jongeren met en zonder diploma.

In het kader van het actieplan komt ook extra geld beschikbaar. Dit biedt mogelijk ook kansen voor deels andere bekostiging van het OZAA voor de doelgroep van Ambelt/Wapenveld in de loop van of na afloop van de looptijd van het landelijke Experiment onderwijszorgarrangementen.

3. Locatieontwikkeling Ambelt/Wapenveld: voor- en nadelen

De ligging van de locatie Ambelt/Wapenveld biedt voor- en nadelen. Het is een apart gelegen locatie met veel rust en een groene omgeving. Daarmee ook een locatie met afstand tot andere plekken en mensen die aantrekkingskracht op leerlingen uitoefenen. Tegelijk is de locatie voor een groot deel van de doelgroep en voor de Ambelt zelf 'ver weg' van Zwolle en omgeving. Dit betekent meer vervoersbewegingen (voor leerlingen en voor personeel). Ook is er hierdoor minder verbinding en beschikbaarheid van plekken en mensen die een positieve rol (kunnen) spelen in de ontwikkeling en begeleiding van betrokken jongeren. De toekomst van de locatie maakt geen onderdeel uit van de afspraken over het OZAA, maar kan wel van invloed zijn of worden op de uitvoering daarvan.

4. Daling aantal leerlingen gedurende experiment

Als de omvang van het aantal leerlingen op school gedurende de looptijd van het experiment (2024-2026) ten opzichte van schooljaar 2023-2024 substantieel daalt, treden Ambelt, Doorstroompunt en gemeenten met elkaar in overleg over de omvang van de inzet vanuit sociaal domein in het arrangement. Dit kan leiden tot een tussentijdse bijstelling van de inzet die gemeenten in het arrangement plegen.

Bijlage 1 Aanvraag Landelijk Experiment Onderwijzorgarrangementen

1. Doel en de visie van het onderwijzorgarrangement

Gezien de leerbaarheid van de leerlingen en hun ontwikkelmogelijkheden vraagt dit de komende jaren om de volgende afwijkingen van wettelijke bepaling zoals vastgelegd in de wet op de Expertise Centra:

- Een strikte naleven van het voorgeschreven onderwijstijd omdat leerlingen door hun problematiek niet altijd tot leren kunnen komen. Daarnaast ontstaat hierdoor de ruimte om samen met de partners de noodzakelijke begeleiding te bieden.
- Realisatie van de kerndoelen voor het VSO. Door de focus te leggen op socialisatie en subjectificatie, kan niet altijd voldaan worden aan realisatie van de kerndoelen voor kwalificatie.
- Op passende wijze invulling geven aan de kerndoelen 'voorbereiden op arbeid'.

Per 1 augustus is de Ambelt (02YN) een locatie gestart in Wapenveld. Tot die datum werd op de locatie het onderwijs verzorgd door het Sprengen College.

Afhankelijk van het aantal aanmeldingen bezoeken tussen de 40 en 50 leerlingen het VSO in Wapenveld. Het betreft allen leerlingen met ernstige gedragsproblemen die geen onderwijs kunnen volgen in een andere setting van de Ambelt of het regulier onderwijs. De oorzaak van de gedragsproblemen is divers zoals bijvoorbeeld hechtingsproblematiek, misbruik en/of een onveilige thuissituatie. Ongeveer 75% procent van de huidige leerlingenpopulatie valt onder het samenwerkingsverband VO2305.

De Ambelt werkt middels het fasenmodel. Het model is een vertaling van het doelgroepenmodel zoals dit binnen de sector gespecialiseerd onderwijs is ontwikkeld. VSO Wapenveld verzorgt – in lijn met bovenstaande contextomschrijving- onderwijs en ondersteuning aan de doelgroep externaliserende leerlingen in fase 2 volgens het fasenmodel van de Ambelt. Bij deze doelgroep ligt de focus op ondersteuning en begeleiding met als doel te komen tot participatie en leren. Binnen de domeinen van Biesta (2015) ligt daarmee de focus en het handelen van de medewerkers op de domeinen socialisatie en subjectificatie. Kwalificatie wordt afgestemd op een passend uitstroomperspectief. Daarbij moet eerder gedacht worden aan deelcertificaten en verwerven van arbeidsvaardigheden dan het verkrijgen van een volledig diploma via bijvoorbeeld het staatsexamen.

De afgelopen jaren heeft de inspectie geoordeeld dat de kwaliteit van het onderwijs onvoldoende is. Hierbij moet o.a. gedacht worden aan een niet passend aanbod voor deze doelgroep en het leveren van onvoldoende kwaliteit als het gaat om het didactisch handelen van medewerkers.

Gezien de complexiteit van de doelgroep start de Ambelt een ontwikkeltraject ten doel een passend aanbod voor de doelgroep te ontwikkelen en uit te voeren met gekwalificeerde medewerkers die in staat zijn de begeleiding te bieden en het onderwijs te verzorgen.

Hierin gaat de Ambelt een nauwe samenwerking aan met de gemeenten Zwolle en Heerde ten doel leerlingen toe te leiden naar participatie in de maatschappij. Gemeenten zullen naar verwachting minder problematiek met deze doelgroep ervaren.

2. Afwijken van wettelijke voorschriften
3. De afwijkingen dragen op de volgende wijze bij aan het bereiken van de doelen.

Door ruimte te creëren in de wettelijke onderwijstijd kan maatwerk worden geleverd aan leerlingen. Maatwerk kan zich dan met name richten op begeleiding van de leerling en het aanleren van vaardigheden. Hierdoor is de Ambelt in staat om leerlingen op een passende wijze te onderwijzen en begeleiden naar de volgende fase van participeren.

Leerlingen zijn gebaat bij meer handvatten dan de kerndoelen van het VSO. De Ambelt wil in nauwe samenwerking met de gemeente Zwolle en Heerde komen tot een integrale aanpak, waarin niet alleen onderwijsaanbod, maar jeugdzorg aanbod, veiligheid en welzijnsaanbod samenkomen. Dit vraagt meer dan onderwijs alleen. In een co-creatie moeten we tot een arrangement komen die de doelgroep bedient op alle relevante vraagstukken, zodat er gewerkt wordt aan een legale loopbaan binnen de maatschappij. Het gaat hierin om een aanbod waarin onderwijs, werk, sport, maatschappelijk werk en vrijetijdsbesteding samenkomen.

De Ambelt heeft zich ten doel gesteld het gehele pallet en onderwijs en zorg door te ontwikkelen passend bij de doelgroep. Met deze aanvraag wordt ruimte gecreëerd om deze ontwikkeling planmatig vorm te geven.

Als de integrale aanpak effectief is, dan is de kans reëel dat deze leerlingen voldoende handvatten aangereikt krijgen om een bestendige plek binnen de maatschappij te verwerven.

Hiervoor zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat is een passend cognitief aanbod voor de fase twee leerlingen van de Ambelt?
- Wat is passend aanbod gericht op sociaal emotioneel ontwikkeling?
- Wat is een passend aanbod gericht op arbeidsvaardigheden, wonen en vrije tijd?
- Op welke wijze kunnen we met de partners het best vorm en inhoud geven aan de noodzakelijke begeleiding van de jongeren zowel binnen als buiten de schoolse setting en hen voorbereiden op participatie in de maatschappij?
- Op welke wijze kunnen we met de partners leerlingen na hun verblijf op de Ambelt het best begeleiden en ondersteunen zodat zij een bestendige plaats in de maatschappij verwerven? Wat kan hierbij de rol van zijn van de leerwerkbedrijven?
- Hoe kunnen we komen tot een integrale aanpak voor deze doelgroep, zodat leerlingen een legaal toekomstperspectief hebben?
- Op welke wijze worden in de toekomst de financiële lasten gedragen door het onderwijs, gemeenten en zorginstellingen wetende dat het Samenwerkingsverband VO2305 (op korte termijn) geen extra financiële middelen beschikbaar stelt voor deze leerlingen. Zie ook de intentieverklaring.

4. Wijze waarop het onderwijszorgarrangement wordt vormgegeven

De Ambelt VSO Wapenveld is gevestigd aan de Groteweg 11 te Wapenveld. De locatie heeft een eigen sub-brinnummer. Op dit moment bezoeken ongeveer 50 leerlingen met ernstige gedragsproblemen deze locatie. Het onderwijs wordt verzorgd door een team van ongeveer 15 medewerkers. Vanuit Travers zijn pedagogisch medewerkers betrokken.

De meeste leerlingen die daar onderwijs volgen hebben eerst onderwijs gevolgd op andere locaties van de Ambelt. VSO Wapenveld vervult daarnaast een regionale functie. Het Samenwerkingsverband 2305VO verleent de toelatingsverklaring voor de leerling waarvoor zij verantwoordelijk is en wordt daarmee nauw betrokken bij het ontwikkeltraject. Andere leerlingen komen vanuit een ander samenwerkingsverband. SWVO 2305 is hiermee partner voor deze OZAA.

De gemeente Zwolle en Heerde waaronder Wapenveld valt, zijn nauw betrokken en daarmee partners voor deze aanvraag. Zoals eerder aangegeven richt partnerschap zich op blijvende participatie in de maatschappij. Een stuurgroep bestaande uit deelnemers uit het partnerschap monitort de voortgang van het traject. Alle deelnemers aan het partnerschap committeren zich aan de doelstellingen van het traject en de geformuleerde onderzoeksvragen. Er vindt periodiek overleg plaats met de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor onderwijs, jeugd, werk en veiligheid. Vooralsnog participeren geen zorgkantoren of zorgverzekeraars in het partnerschap.

De visie van de Ambelt op het fase 2 onderwijs, het kwaliteitssysteem van de Ambelt en de nauwe samenwerking met de betrokken partners moeten gezien worden als de waarborg voor toekomstig kwalitatief goed onderwijs.

De samenwerking met leerlingen en ouders/verzorgers is cruciaal om succesvol te zijn. Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) voorziet erin dat op individueel niveau planmatig aan de doelen wordt gewerkt en de voortgang wordt gemonitord. Plannen worden in samenspraak met alle betrokkenen opgesteld en uitgevoerd. De opzet, aanpak en voortgang wordt periodiek besproken met alle betrokkenen.

Overstijgende plannen gericht op organisatieontwikkeling worden gedeeld met de ouders/verzorgers en de MR van de Ambelt. Het bestuur van OZ is eindverantwoordelijk voor het ontwikkeltraject dat is gestart en daarmee opdrachtgever van de algemeen directeur van de Ambelt.

Bijlage 2 Overzicht leerlingaantal

Leerlingen Ambelt/Wapenveld naar gemeente van herkomst (situatie per schooljaar 2023-2024; tussen haakjes situatie bij overname leerlingen Sprengen College in 2022)

<u>Binnen regio</u>	
Kampen	7 (11)
Heerde	1 (15)
Zwolle	14 (12)
Dalfsen	1 (1)
Hattern	1 (1)
Zwartewaterland	2 (2)
Ommen	1
Raalte	1 (1)
<u>Buiten regio</u>	
Apeldoorn	2 (3)
Epe	1 (2)
Zutphen	1 (2)
Oldebroek	1 (3)
Hoogeveen	2 (1)
Ermelo	- (1)
Elburg	- (1)
<u>Totaal</u>	35 (55)

De leerlingen van buiten de regio vallen qua onderwijsbekostiging onder de verantwoordelijkheid van het Samenwerkingsverband passend onderwijs in de regio van herkomst. Hun aantal op school is gedaald van 13 naar 7. De 28 overige leerlingen vallen onder verantwoordelijkheid van SWV 2305 (regio Zwolle) en krijgen onderwijs van de Ambelt.

De 15 leerlingen die onder gemeente Heerde vielen waren voor het grootste deel jongeren die voor langere tijd verbleven bij de naast de locatie Ambelt/Wapenveld gelegen jeugdhulpinstelling. Slechts 1 leerling van de 15 was ook afkomstig uit Heerde zelf. Door het vertrek van de jeugdhulpinstelling is de rest van die groep niet meer woonachtig in de gemeente Heerde en gaat daardoor ook niet meer school bij Ambelt/Wapenveld.

Bijlage 3: bekostiging OZAA door Doorstroompunt en gemeenten IJssel-Vecht

De bekostiging van de inzet van externe partners geldt voor de looptijd van het landelijk Experiment onderwijszorgarrangementen: 2024-2026. De kosten worden binnen het experiment gedragen door Doorstroompunt IJssel-Vecht en gemeenten in het werkgebied. Doorstroompunt draagt jaarlijks 15% bij aan de bekostiging, gemeenten 85%. Het gemeentelijk deel valt uiteen in 35% basisbekostiging op basis van het aantal gemeenten dat minimaal één leerling heeft op Ambelt Wapenveld en 50% bekostiging op basis van het werkelijk aantal leerlingen per gemeente op school bij Ambelt Wapenveld. Voor de periode 2024-2026 is het aantal leerlingen bij Ambelt Wapenveld bij start schooljaar 2023-2024 (bijlage 2) als uitgangspunt genomen. Voor 2024 levert dit onderstaande verdeling over gemeenten op. Voor 2025 en 2026 hebben we een prognose toegevoegd op basis van aantal en verdeling van leerlingen bij start schooljaar 2023-2024. Er vindt verrekening achteraf plaats op basis van werkelijk aantal en verdeling van leerlingen.

Omdat Zwolle de jeugd- en gezinswerker in het ondersteuningsteam op school levert en financiert, worden de kosten hiervan ad € 24.960 verrekend met de Zwolse bijdrage. Voor Doorstroompunt wordt op dezelfde wijze de inzet medewerker Doorstroompunt ad € 12.480 verrekend.

Toepassing van de verdeelsleutel levert voor de periode 2024-2026 de volgende verdeling op:

Bekostiging op basis van deelnemende leerlingen									
		2024	Prognose 2025	Prognose 2026					
Totaal kosten OZAA		74.700	199.199	199.199					
15% RMC Regio IJssel-Vecht		11.205	29.880	29.880					
35% Gemeenten basis bekostiging		26.145	69.720	69.720					
50% Deelnemers afhankelijke bekostiging		37.350	99.600	99.600					
					Totaal deelnemende leerlingen			Prognose	Prognose
					21-22	22-23	23-24	24-25	25-26
Totale bekostiging per gemeente									
Dalfsen	€ -	€ -	€ -		1	1	0	0	0
Hardenberg	€ 5.358,91	€ 14.702,78	€ 15.202,03		0	0	1	1	1
Hatterij	€ -	€ -	€ -		1	1	0	0	0
Heerde	€ 6.982,83	€ 19.445,62	€ 15.202,03		15	1	2	2	1
Kampen	€ 8.606,74	€ 19.445,62	€ 20.444,11		11	7	3	2	2
Ommen	€ 5.358,91	€ 14.702,78	€ 15.202,03		1	1	1	1	1
Raalte	€ 5.358,91	€ 14.702,78	€ 15.202,03		0	1	1	1	1
Staphorst	€ -	€ -	€ -		0	0	0	0	0
Steenwijkerland	€ -	€ -	€ -		0	0	0	0	0
Zwartewaterland	€ 5.358,91	€ 14.702,78	€ 15.202,03		2	2	1	1	1
Zwolle	€ 26.469,78	€ 71.616,78	€ 72.864,90		12	14	14	13	12
					43	28	23	21	19
Grondslagen bijdragen Doorstroompunt en gemeente:									
* Basisbekostiging Doorstroompunt 15%									
* Basis bekostiging gemeenten gedeeld door het aantal deelnemende gemeenten									
* Deelnemer afhankelijke bekostiging gebaseerd op het aantal deelnemers van schooljaar er voor (T -1)									
- Op 31-12-2024 rekenen we schooljaar 2023-2024 af									
- Op 31-12-2025 rekenen we schooljaar 2024-2025 af									
- Op 31-12-2026 rekenen we schooljaar 2025-2026 af									
* Prognose is gemaakt op basis van leeftijd. Elk jaar de 18 jarigen er uit gefilterd. Het houdt geen rekening met instroom of andere vorm van uitstroom.									